

**ДОННІ БЕЗХРЕБЕТНІ ОЗЕРА ДАЛЕКЕ
ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ ЗОНИ ВІДЧУЖЕННЯ**

Цибульська А.А.

Інститут гідробіології НАН України, Чорнобильський радіаційно-
екологічний біосферний заповідник

E-mail: asyaieva-ihb@ukr.net

Представлено результати перших і натеper єдиних досліджень донних безхребетних (зообентосу) озера Далеке – у зв'язку з воєнними діями доступ до нього ускладнений. У липні – серпні 2016–2018 рр. зообентос досліджували на двох станціях озера на глибині 1–4 м, і на прибережних ділянках (0,2 м).

Озеро Далеке – невелике за площею (0,01 км²), відносно глибоке (до 6,6 м) озеро лівобережної заплави р. Прип'ять [1], входить до території Чорнобильського радіаційно-екологічного біосферного заповідника. Донні ґрунти піщано-мулисті із включенням рослинних решток. Частка покриття акваторії вищими водними рослинами (ВВР) 5–10% [1], зообентос до глибини 2 м відбирали в основному в заростях ВВР.

Загальний список нараховував 48 НІТ (нижчих ідентифікованих таксонів) з 11 груп безхребетних. Найбільшою кількістю НІТ відрізнялись Oligochaeta і личинки Chironomidae (по 17 НІТ). Інші групи (Turbellaria, Nematoda, Ostracoda, Isopoda, личинки Odonata, Ephemeroptera, Trichoptera, інших Diptera та Gastropoda) були представлені 1–3 НІТ. Близьке таксономічне багатство (41 НІТ) зареєстровано у оз. Глибокому, дещо більшому, розташованому поруч [2]. Кількість НІТ по роках була різною, між роками подібність таксономічного складу низька – в окремий кластер виділився склад зообентосу у 2018 (29%, 20 НІТ), подібність 2016 і 2017 р. Становила 35% (відповідно 24 і 30 НІТ). На менших глибинах (0,1–2 м) кількість НІТ була вищою (9–17), на глибині 4 м – лише 2–4. Максимальна кількість НІТ зообентосу відмічена серед заростей ВВР (глечики, очерет). У 2018 р. відмічено зниження таксономічного багатства на глибині 2–4 м. Чи пов'язано це з погіршенням умов мешкання (кисневий режим, заростання ВВР) сказати складно. Так, личинки *Chaoborus* sp. (яких вважають індикатором заморних умов) в усі

роки зустрічались на глибині 4 м, а у 2018 р. – уже на 2 м.

Чисельність на станціях коливалась у межах 1000–17800 екз/м², біомаса – 2,57–26,81 г/м². Максимальні кількісні показники відмічені на глибині 2 м, максимальна чисельність – у заростях ВВР. Чисельність в середньому знизилась у 2018 р., біомаса залишилась на подібному рівні. Угруповання мали полідомінантну структуру за кількісними показниками і різнились практично на усіх станціях, за винятком глибини 4 м, де угруповання визначалось домінуванням *Chaoborus* sp.

Список літератури:

1. Зуб Л.М., Прокопук М.С., Гудков Д.І. Багаторічні спостереження за структурою заростей макрофітів у заплавах водоймах Чорнобильської зони відчуження. *Гідробіол. журн.* 2022. Т. 58. № 6. С. 41–56.

2. Силаєва А. Бентосні та перифітонні безхребетні оз. Глибоке (Чорнобильська зона відчуження) : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. «Об'єкти природно-заповідного фонду України: сучасний стан та шляхи забезпечення ефективної їх діяльності» (27–28 серп. (1 жовт.) 2024 р., м. Київ). Київ, 2024. С. 143–147.

УДК:582.475:630*23(282.247.322)

**РОЛЬ СОСНИ ЗВИЧАЙНОЇ (PINUS SYLVESTRIS L.) У
ВІДНОВЛЕННІ ПОРУШЕНИХ ЛІСОВИХ ЕКОСИСТЕМ У
БАСЕЙНІ ПРИП'ЯТІ**

Чіпак Д. Т., Мацюк О. Б.

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

E-mail: diankaa.chipak@gmail.com

Лісові екосистеми басейну річки Прип'ять належать до природних комплексів Українського Полісся, які характеризуються значним біорізноманіттям та важливою екологічною роллю. Проте значна частина цих територій зазнала антропогенного впливу, зокрема внаслідок вирубування лісів, меліорації, пожеж та техногенних аварій. У зв'язку з цим актуальним є питання відновлення порушених лісових екосистем